

Paragraffen er i dobbelt forstand ulovmedholdelig. Først i henhold til ældste søns arveret, jfr. forord. af 30. maj 1691 § 9 og samme forordnings forbud mod ansættelse af opsiddere.

ad § 13.

Mindre jordbrug (trøbrug) kan efter denne paragrafs bestemmelse kun afhændes (til selvejendom) naar landbrugsraadet skønner at det offentlige ingen interesse har i at forbeholde sig ret til at raade over vedkommende jordlod (trø eller trøpart). Landbrugsraadet har endvidere ved trøsalget betinget sig, at kunne kræve et bestemt angivet areal af trøen tilbageleveret, for en forud af landbrugsraadet fastsat pris.

Forannævnte bestemmelse, hvorefter trøens afhændelse til selvejendom kun kan ske paa de anførte betingelser, saavel som eventuelle paalæg til trøemænd om tilbagelevering (til landbrugsraadet) af købte arealer er i meget væsentlig grad afvigende fra hidtil fulgte fremgangsmaader i færøsk landbolovgivning, vedrørende afhændelse af jord til opdyrkning.

ad § 15.

Det skal efter denne paragrafs bestemmelse bero paa landbrugsraadets skøn, hvorvidt de fremtidige opsiddere (førværende kongsbønder og lejetrøemænd) skal have bolig paa bruget eller ikke. Det stedlige landbrugsudvalg skal fastsætte regler for opsidderne for deres eventuelle salg af sten, sand, tang, tørv og kul, ligesom landbrugsudvalget tager bestemmelser om udleje af tørveskærsret. Landbrugsudvalget kan bestemme, at tørveskatten skal indbetales til jordfonden.

Ifølge lagtingskommissionen side 196 § 7, skal kongsbonden have ret til at sælge sten, sand, tang, tørv, kul og lignende i saadant omfang, som stemmer med tilbørlig og vanlig benyttelse af ejendomme. Vedrørende tørveskatten har det hidtil været anset for god landsskik, at anvende denne til haugearbejde. I henhold til forord. af 30. maj 1691 § 9, og fæstebrevens bestemmelse „hvor han der bor og bygger“ har kongsbønderne hidtil været forpligtede til at bo paa gaarden (i bygden).

ad § 16.

Paragraffen fastsætter opsidderlejen til 2 % af det paagældende jordbrugs taksationsværdi af jord, besætning og bygninger. Taksationen udføres af landbrugsudvalget og landbrugsraadet. Omvurdering kan finde sted hvert tiende aar til lejeforhøjelse eller formindskelse. Opsidderen kan indanke vurderingen, mod selv at afholde omkostningerne derved, for syslets landvæsenskommission.

Lagtingskommissionen, side 197 § 8 fastholder den ved lov (no. 10) af 23. april 1897 § 4 ansatte indfæstning og lejeafgift. Lejeafgiften af kongsgodset har fra umindelige tider, bevislig fra 1584 været uforandret, fraset regulering ved overgang fra naturalydelser til pengeydelse og udjevning indenfor de enkelte gaarders afgifter. Kongshusene har hidtil været lejefri.

Efter islandsk lov af 20. juni 1923, nr. 43, kan opsidderen anvende lejeafgiften til gaardens grundforbedring.

ad § 18.

I henhold til hertil indsatte bestemmelser, kan landbrugsraadet efter livsfæste, ved opsidderens og dennes enkes død, ifølge § 11 bestemme at opsiddergaarden (den førværende kongsgaard) kan anvendes til offentlige formaal. Ældste søn (og opsidderslægten i begrænset afstamning), skal forøvrigt have fortrinsret til opsiddergaardens overtagelse, men det tilkommer landbrugsraadet at afgøre, om paagældende findes egnet til at overtage bruget. Forbigaas denne, kan vedkommende faa sagen forelagt for landbrugsministeren, der træffer afgørelse i sagen.

Efter de færøske deputeredes ansøgning af 18. oktober 1672 om at „den afdøde bondes søn eller næste arving maatte allernaadigst være næst til at fæste kongens . . . gaard“ udkom den hidtil gældende forordning af 30. maj 1691, med tilsagt rettighed for ældste søns overtagelse af faderens fæste.

Bestemmelsen har i tidernes løb været praktiseret i henhold til de færøske deputeredes ansøgning, idet adgangen til kongsfæstet ikke alene har indskrænket sig til afdøde bondes ældste søn, men ogsaa til „næste arving“, jfr. lagtingskommissionen (side 220), oversigt over familieforholdet imellem fratrædende og tiltrædende fæster.